

חיים שלום

תשי"י-תשכ"ט

1950-1968

אלבום זה הוא חלק מתכנית ההנצחה הארצית ,
מיזם חברתי וערכי, אשר במסגרתו בני נוער פוגשים
משפחה שכולה, לומדים ושומעים על יקיר ליבן
ומכינים אלבום הנצחה.

התלמידים המשתתפים בתכנית זו, מבצעים
את פעילותם במסגרת תוכנית מעורבות חברתית .
התלמידים מלווים בכל שלבי הפעילות
על-ידי פרחי הוראה מהמכללות האקדמיות לחינוך.

תכנית זו נעשית בשיתוף הגופים הבאים :
אגף בכיר הכשרה והתמחות עובדי הוראה, משרד החינוך
ארגון יד לבנים
תיכון הראל
ומכללת דוד ילין.

**כתיבה ועריכה התלמידות: ליהיא טויטו, נויה חזן ואור נטף תיכון הראל,
מבשרת ציון.
לווי הנחייה פרח ההוראה: רחל אבוקסיס ממכללת דוד ילין.**

חיים שלום ז"ל

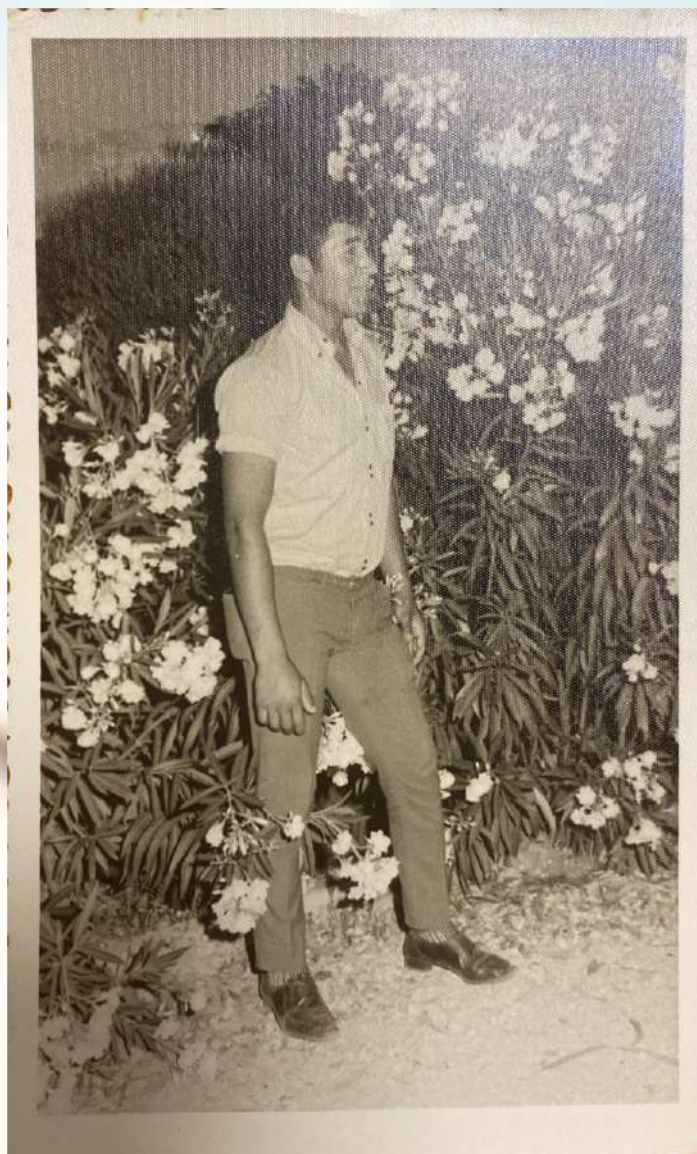

נפל ביום ד' בחשון תשכ"ט (26.10.1968)
בן 18 בנופלו

**ספר זה מוקדש לזכרו של חיים שלום ז"ל
ולאהבתו למולדתו.**

ילדותו

חיים שלום נולד בעיראק ב1950 להוריו אליהו ואסתר.

הוא עלה לארץ עם משפחתו בשנת 1951 כשהיה בן 5 חודשיים. חיים היה בן שני להוריו מתוך שישה אחים ואחיות.

משפחתו של חיים הגיעה לארץ והתיישבה במעברות הקסטל, מעוז ציון, בדירה קטנה של עמידר של חדר אחד, שם חיים גדל.

חיים למד בבית הספר אריאל, בית הספר היסודי היחיד והראשון שהוקם באותה תקופה במעוז ציון. חיים לא המשיך לתיכון מכיוון שהחיים במעברות היו קשיים מבחינה כלכלית וחיים יצא לעזור למשפחתו ונשא גם בנטל הכלכלי הקשה.

חיים עבד בבריכה במלון מעלה החמישה עד שהתגייס.

מעברת מעוז ציון – הקסטל

מעוז ציון, מעברת הקסטל הוקמה על רכס הגבעות בו שכן הכפר הערבי הנטוש אל-קסטל. ב-1948 התנהל באזור זה אחד הקרבות הקשים בדרך לירושלים. ב-1950 הכשירה המדינה שטח מדרום לגבעה, בו הוצבו ארבע מאות צריפים עשויים מפח, בכל פחון חדר אחד עם חלונות ודלת כניסה. שורות ארוכות של צריפים ניצבו על שטח פרוץ לארבע רוחות השמים. בין השורות הותקנו שירותים וברזיות.

מעברת הקסטל הוקמה על רכס הגבעות בו שכן הכפר

הערבי הנטוש אל-קסטל.

ב-1948 התנהל באזור זה אחד הקרבות הקשים

והמפורסמים של מלחמת השחרור. על פסגת הגבעה

הסמוכה התבצרו לוחמים ערבים במבצר צלבני עתיק

שחלש על הדרך לירושלים, ואיימו לנתק את הדרך בין

העיר ירושלים לשאר חלקי הארץ. בסיומו של קרב

עיקש של הפלמ"ח, פלוגת המחץ של ההגנה, נכבש

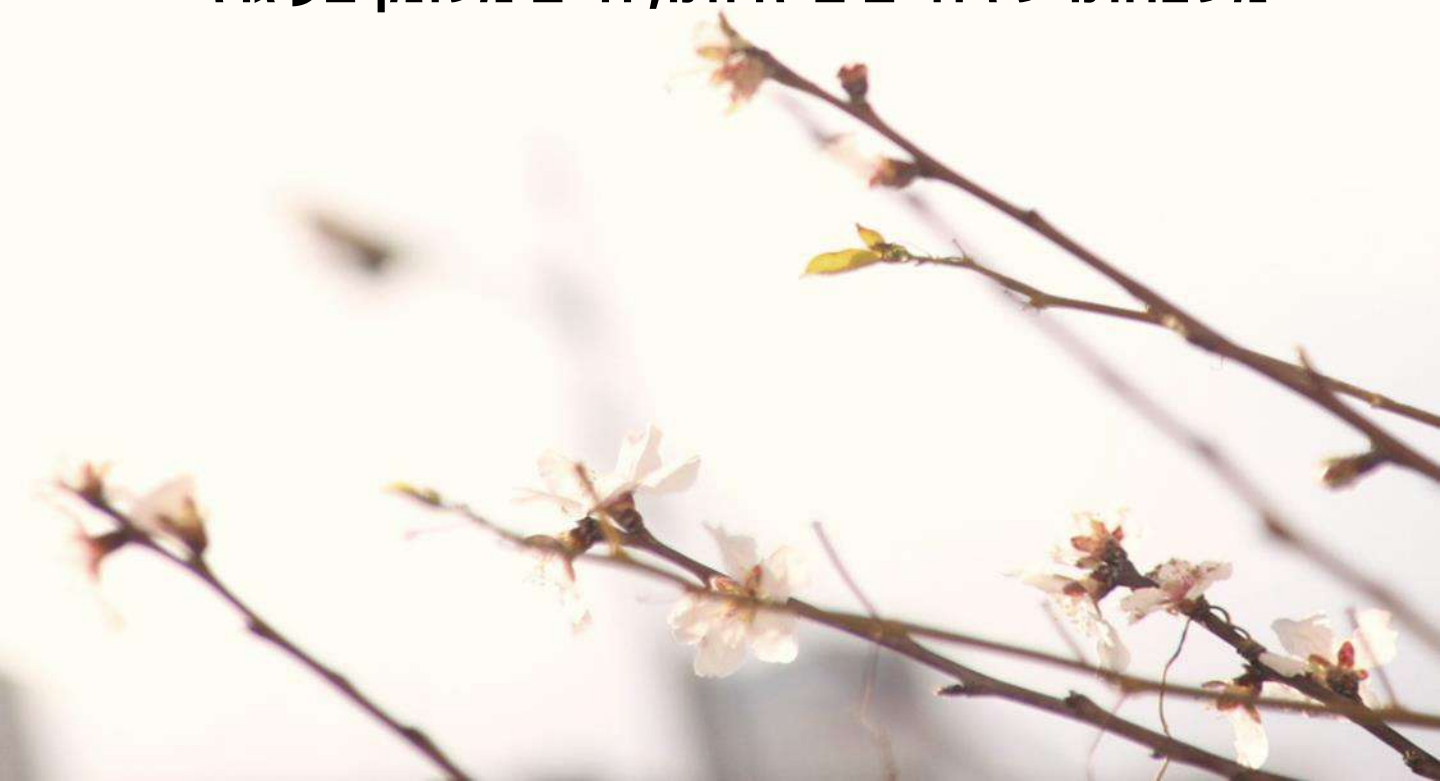
המעוז ונפרצה הדרך אל ירושלים.

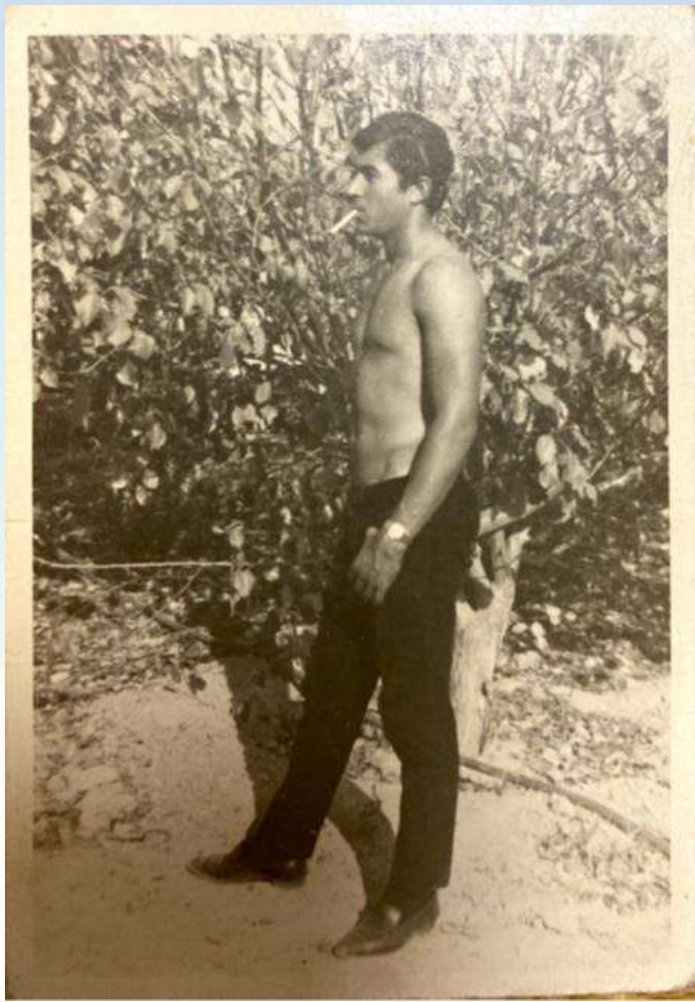
**ב-1950, כשנתיים אחרי מלחמת השחרור, בעיצומה של
"העלייה ההמונית", הכשירה המדינה שטח מדרום
לגבעה, סמוך לכביש המוביל לצובא.
בשטח, שכולו אדמת טרשים, הוצבו ארבע מאות
צריפים עשויים מפח, בכל פחון חדר אחד עם חלונות
ודלת כניסה. שורות ארוכות של צריפים ניצבו על שטח
פרוץ לארבע רוחות השמים – צריף גדול למשפחה עם
הרבה ילדים וצריף קטן למשפחה קטנה. בין השורות
הותקנו שירותים משותפים לכל העולים וברזיות מים
ששימשו אותם, כל אחד בתורו, למקלחת, לשתייה,
לשטיפת כלים ולבישול.**

משפחתו של חיים בילדותו, חיים מסומן בעיגול

אהבת המולדת הייתה חקוקה בדם משפחתו של חיים.

משפחתו עלתה לארץ ומיד התאהבה בה.

חיים ואחיו היו יוצאים לטייל בסכר בית זית וליד הדסה. והם היו מייצרים משחקים מכל הבא ליד.

חיים היה דמות לחיקוי לאחיו.

הזיכרון המוצק ממנו הוא אהבת המולדת.

מספרים על חיים, שכשפרצה מלחמת

ששת הימים שהתקיימה לפני גיוסו

לצבא, הוא הצטער מאוד שאינו יכול

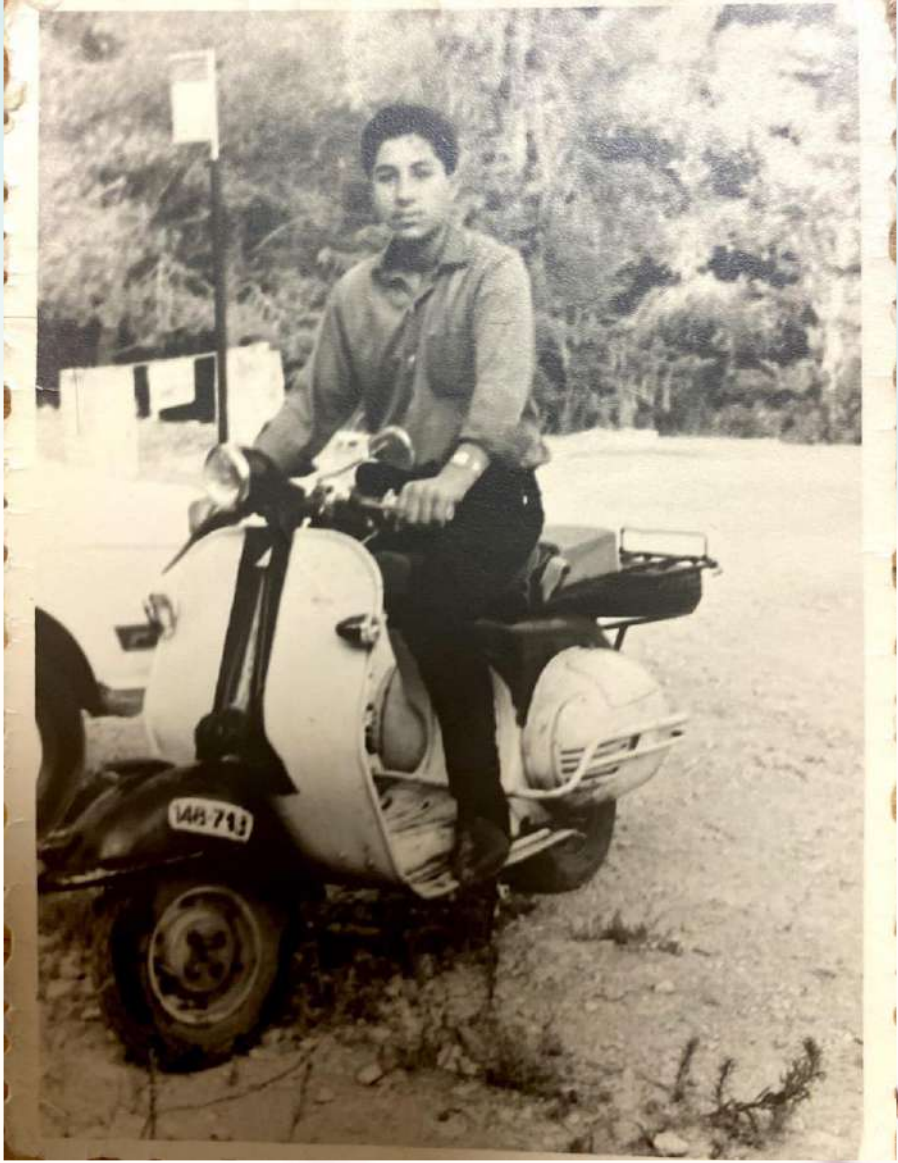
להתגייס ולהילחם על המולדת.

אבל חיים בכל זאת הצליח לסייע

לחיילים, הוא דאג לחיילים שהיו מוצבים

ב"מוצב הקסטל".

ופינק אותם באוכל, שתיה וחטיפים.

**אחד מתחביבו של חיים היה
"פיתוח הגוף", חיים מאוד אהב לעשות
כושר, ובאותם ימים לא היה מושג של
'חדר כושר'.**

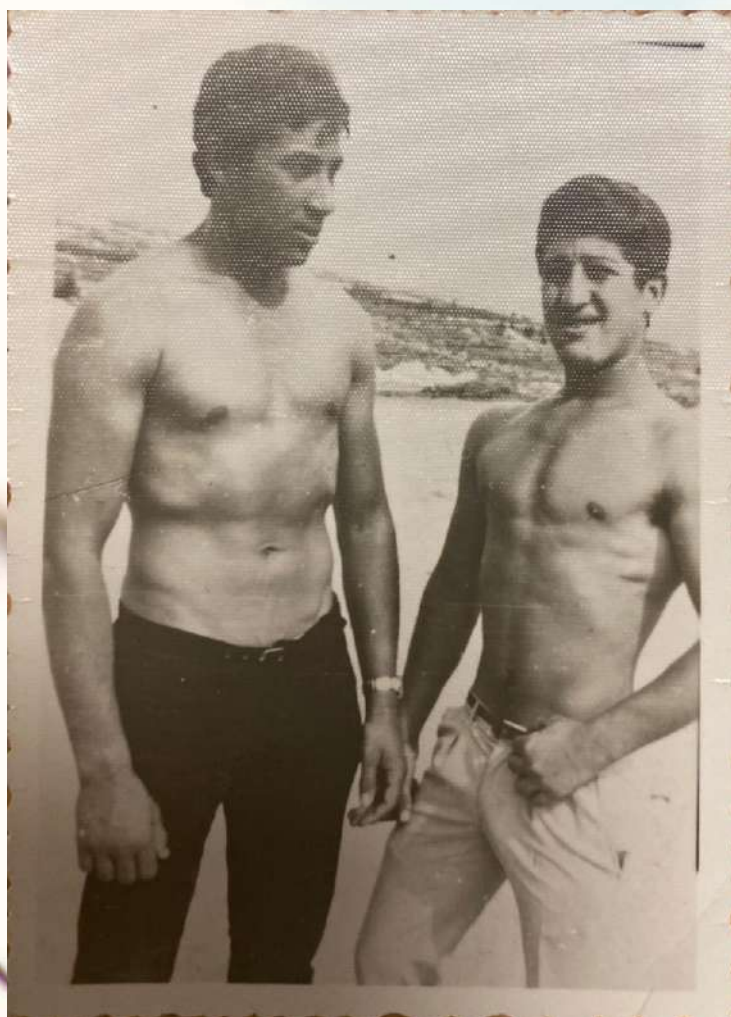
**היה במעוז ציון מועדון נוער ששיחקו שם
כדורגל ושם נפגשו החברים.**

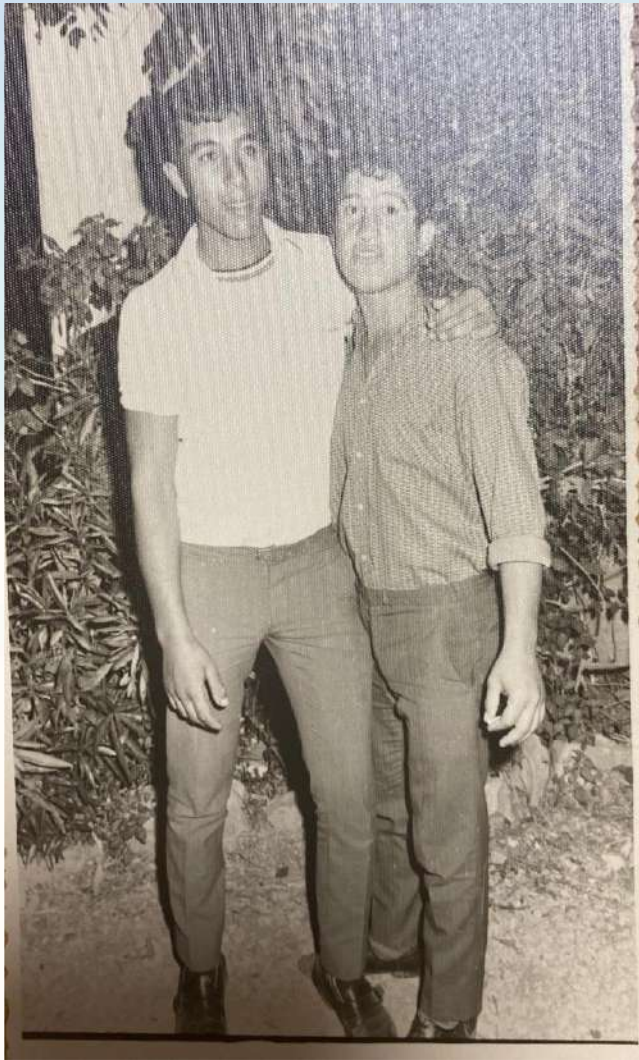
**שם חיים בנה לעצמו חדר כושר מאולתר.
הוא בנה משקולות מפחיות בטון וזה
שימש אותו לאימונים.**

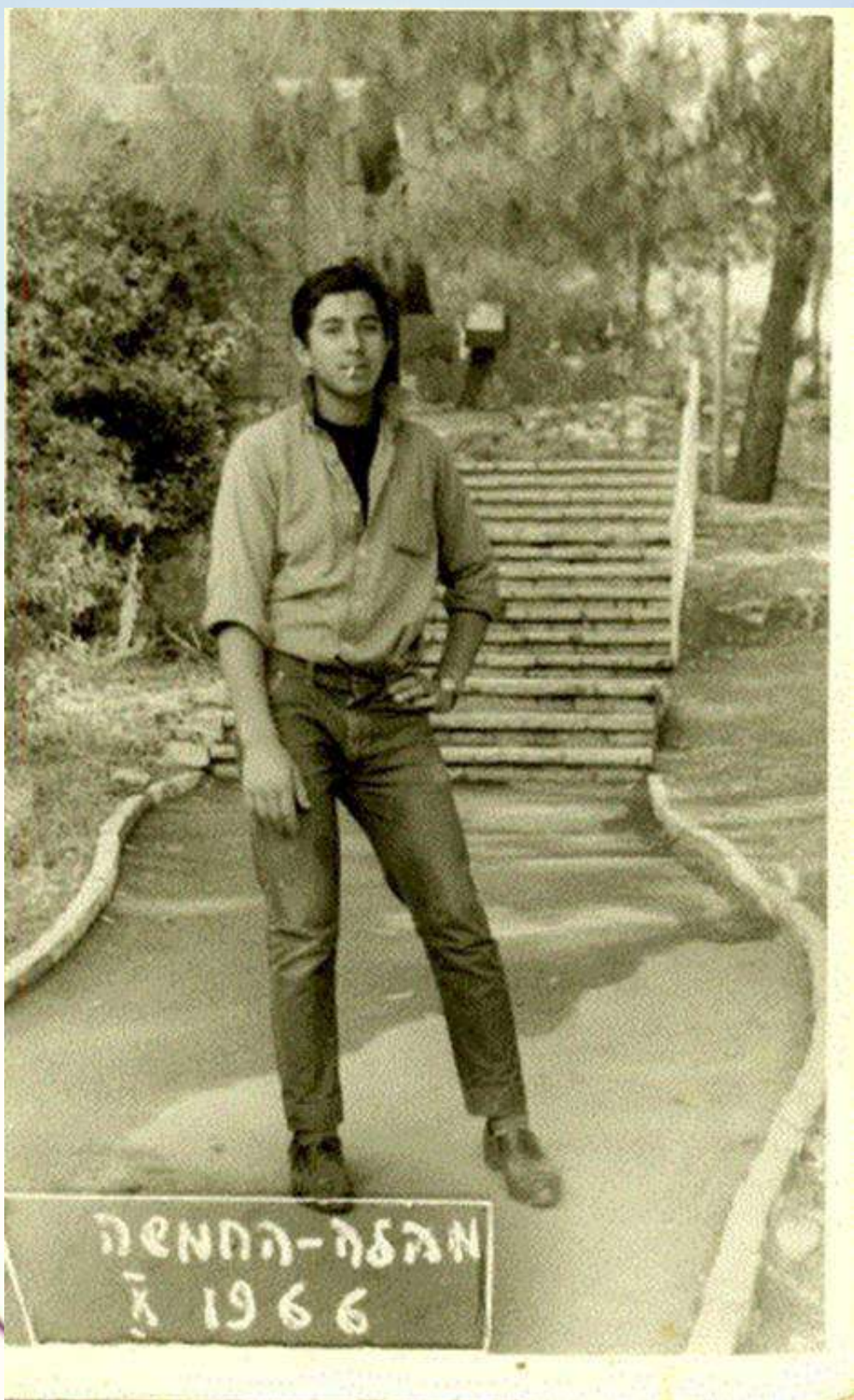
**חבריו של חיים מספרים עליו שהיה בחור
חברותי, אהוב, ומסור. והמבוגרים סיפרו
תמיד שהוא אהב לעזור.**

**אחד הסיפורים המאפיינים את חיים
הוא שבאותם ימים לא היו רכבים
פרטיים, ותחנת האוטובוס היחידה
במעוז ציון הייתה רחוקה מאוד
מהבתים.**

**כשראה חיים את הנוסעים המבוגרים
יורדים מהאוטובוס עם שקיות וסלים,
מיד רץ לעזור להם, סחב להם את
הסלים עד לביתם וכולם בירכו אותו.
חיים גם אהב בעלי חיים, והיה לו כלב
אהוב.**

דניאל-הדן
8 1966

גיוסו

**חיים התגייס בפברואר 1968, אחרי מלחמת
ששת הימים.**

**הוא התגייס לחיל התותחנים, לגדוד 403
ושימש כנהג זחל"ם.**

**חיים ביקש להקדים את גיוסו, ובאמת גיוסו
הוקדם בכמה חודשיים לפני גיל 18.**

**באותה תקופה של הגיוס פרצה מלחמת
ההתשה וחיים הוצב במצרים.**

**המצרים ירו בלי סוף על הגזרה שחיים הוצב
בה.**

**חיים ז"ל עם חבריו לגדוד.
מאחוריהם ניתן לראות את המוצב
במצרים שבו הם הוצבו.**

**תמונה זו הגיעה למשפחתו של
חיים לאחר שנהרג.**

מלחמת ההתשה

מלחמת ההתשה הייתה מלחמה בין ישראל לבין מצרים ,

שהחלה ב 11-ביוני 1967

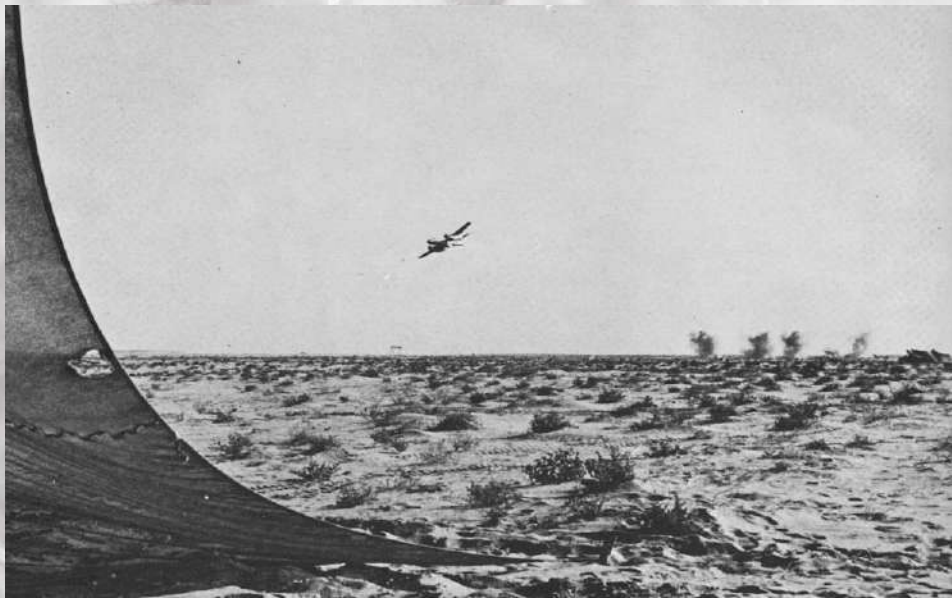
המלחמה נמשכה עד 7 באוגוסט 1970, המועד בו הסכימו הצדדים על הפסקת אש שנכנסה לתוקף למחרת. המלחמה החלה כיוזמה מצרית להתשת ישראל תוך הפרת הסכם הפסקת האש שסיים את מלחמת ששת הימים. את השם "מלחמת ההתשה" ("חרב אל-אסתנזאף") ("העניק לה נשיא מצרים ג'מאל עבד אל נאצר, והיא הסתיימה בהתשה של שני הצדדים.

המלחמה נמשכה למעלה משלוש שנים לאורך החזית המצרית, הירדנית והסורית. עיקר הלחימה היה בחזית תעלת סואץ שבה צבא מצרים וצה"ל ניהלו מלחמת התשה אחד כנגד השני. הצבא המצרי ביצע הפגזות חוזרות ונשנות של המוצבים לאורך תעלת סואץ. בנוסף, נעשה ניסיון מצד המצרים להוביל באו"ם החלטה שתאלץ את ישראל לסגת מסיני. ישראל ניסתה לשמר את הישגיה במלחמת ששת הימים, ופעלה במלחמת ההתשה למניעת הישג קרקעי מצרי.

בחזית המצרית, המלחמה התאפיינה בהפגזות
כבדות של ארטילריה מצרית על עמדות צה"ל
לאורך התעלה, ופשיטות קומנדו מצריות.
בתגובה הפעיל צה"ל את חיל האוויר שניסה
לשתק את מקורות הירי לאורך התעלה ובשלב
מאוחר יותר עבר לתקיפת מטרות רבות בעומק
מצרים. בנוסף, יזמה ישראל פשיטות קומנדו
ופשיטות משוריינות לשטח מצרים. תקיפות אלו,
שאיתן לא יכלו המצרים להתמודד, גרמו
להתערבות סובייטית ישירה במלחמה.

בסופו של דבר, המלחמה נגמרה בתיקו
אסטרטגי. אף צד לא הצליח להדביר את הכוחות
של היריב. לצד מלחמה זו התנהלה גם מלחמת
ההתשה בבקעת הירדן.

**חיל התותחנים - מהחילות הוותיקים בצה"ל, אמון
על הפעלת האש ביבשה. החיל מפעיל מערכי נשק
מתקדמים, עוצמתיים ומדויקים לעומק שטח האויב,
המעניקים חיפוי אש וסיוע לכוח המתמרן.**

**בנוסף, אחראי חיל התותחנים על הפעלת מערכות
ארטילריה לטווח בינוני וארוך. תפקידו של החיל הוא
לרכז את האש ביבשה והוא מיועד לשתק ולהשמיד
כוחות אויב על ידי הפעלת כוח אש בעומק שדה
הלחימה, תוך כדי מתן סיוע לכוחות החי"ר
המתמרנים. כוח האש של החיל כולל תותחים, רקטות
ושאר אמצעי לחימה מגוונים.**

**חיל התותחנים הוקם בשנת 1948
ולחם בכל מערכות ישראל. במלחמת
ששת הימים לחמו מפעילי התומ"תים
לצד כוחות השריון בסיני ובמלחמת
ההתשה לחמו על גדות תעלת סואץ.**

**במלחמת יום הכיפורים, אש
התותחים העניקה מחסה באש
לחיילים במוצבי רמת הגולן. במבצע
שלום הגליל חיל התותחנים סייע
בעזרת ירי מדויק בפריצה לדרום
לבנון.**

נפילתו

ב26/10/1986 ד' בחשוון, במסגרת שירותו של

חיים, הגדוד ירד לתעלה "להחזקת קו".

ביום האחרון לשהיית הגדוד בתעלה, יום שבת,

כאשר הם בשלב ההתארגנות לקראת יציאה, ואפילו

קיימו משחק כדורגל ב16:00 אחה"צ, הייתה הפגזה

מצרית כבדה מאוד.

חיים יצא לסיוע בחילוץ נפגעים,

ונפל באיזור תעלת- סואץ בהיפגעו מפגז תוך כדי

שרץ לבונקר.

בהפגזה זו נהרגו 15 חיילים.

חיים הובא למנוחת-עולמים בבית הקברות הצבאי

בהר-הרצל בירושלים.

תעלת סואץ

היא תעלת מים מלאכותית העוברת במצרים, ממערב למדבר סיני ומשמשת למעבר אוניות ממצרים, לאסיה, האוקיינוס ההודי והים האדום, לים התיכון ולאירופה. אורכה 162.5 ק"מ והיא נמתחת בין הערים פורט סעיד ופורט פואד בצפון, לבין העיר סואץ בדרום, ולאורכם של שלושה מחוזות מצריים: פורט סעיד, אסמאעיליה וסואץ. רוחבה של התעלה נע בין 250 ל-500 מטרים, ועומקה בין 10 ל-20 מטרים.

בעקבות מלחמת ששת הימים בשנת 1967, נסגרה התעלה למעבר אוניות. בסיום המלחמה היוותה התעלה את קו הפסקת האש בין ישראל למצרים.

בתקופת מלחמת ההתשה התנהלו חילופי אש משני צידי התעלה, והוקמו מעוזים ישראלים כחלק מקו בר-לב בצידה המזרחי של התעלה.

בתחילת מלחמת יום הכיפורים חצה הצבא המצרי את התעלה לכיוון חצי האי סיני, ובעקבות זאת התנהלו קרבות קשים בין צה"ל לצבא המצרי. לאחר שצה"ל חצה אף הוא את התעלה לכיוון מערב, התנהלו קרבות קשים משני עברי התעלה. במהלך מלחמת יום הכיפורים נפלו או ננטשו כל המעוזים הישראליים לאורך תעלת סואץ, למעט מעוז בודפשט שהיה על שפת הים התיכון. כחלק ממבצע אבירי לב, נחסמה התעלה לחלוטין על ידי גשר יבשתי שנבנה על ידי חיל ההנדסה.

תעלת סואץ נפתחה מחדש למעבר אוניות רק ב-1975, בעקבות ביצוע הסכם הפרדת הכוחות בין ישראל למצרים שנחתם ב-1974, ובמסגרתו נסוגה ישראל משתי גדות התעלה, הוצבו כוחות שמירת השלום של האו"ם בחצי האי סיני, ולאחר שהתעלה נוקתה והורחבה, היא הוכשרה מחדש לשיט.

ב-30 באפריל 1979 הייתה אוניית צים א/מ אשדוד, בפיקוד רב חובל קרול מנדלוביץ, האניה הישראלית הראשונה שחצתה את תעלת סואץ.

**התעלה מהווה כיום את קו הגבול בין יבשת
אסיה ליבשת אפריקה.**

**בין מלחמת ששת הימים (1967) ועד
מלחמת יום הכיפורים הייתה התעלה גם קו
הגבול בין ישראל למצרים. ישראל עזבה את
האזור בהסכם הפרדת הכוחות בין ישראל
למצרים שנחתם ב-1974. ב-6 באוגוסט
2015 נחנכה תעלת סואץ החדשה המקבילה
לתעלה הקיימת ואורכה 72 ק"מ.
בכך מתאפשרת תנועה דו-סטרית של
אוניות. תקוות המצרים שהתעלה הכפולה
תניב הכנסה של כ-13 מיליארד דולר בשנה,
כפליים מן ההכנסה הנוכחית ותייצר
"מיליון" (לדברי נשיא מצרים א-סיסי)
משרות חדשות.**

לזכרו

מקום מנוחתו של חיים נמצא בית העלמין הצבאי
הר הרצל.

אזור: ד חלקה: 3 שורה: 15 קבר: 2
ת.נ.צ.ב.ה

אתר הנצחה לחללי חיל התותחנים, זכרון יעקב.

**חיל התותחנים הישראלי (חת"מ) הוקם ב-
12.3.1948, ימי מלחמת העצמאות. תפקידו - אחריות
על הפעלת מערכות ארטילריה ונשק לטווח בינוני
וארוך.**

**בפרוץ המלחמה היו בידי כוחות היישוב היהודי רק
חמישה תותחי שדה, שחלקם נקנו מהבריטים, והם
סייעו לניצחון מול הסורים בדגניה ומול המצרים
בבארות יצחק. עם הקמת צה"ל הוצבו גדודי
התותחנים כחלק מחטיבות החי"ר, ומאז הם נוטלים
חלק בכל מערכות ישראל.**

**בזכרון יעקב הוקם בית התותחן, על שטח שתרמה
משפחת אהרונסון. לצד הבית הוקם אתר הנצחה
לנופלים מחיל התותחנים בכל מערכות ישראל.**

תיאור האנדרטה

האתר על גבעה המשקיפה לים, סמוך לבית התותחן משמש מקום מפגש והנצחה מרכזי לכל חיילי וותיקי חיל התותחנים. בסמוך לו, בצלע המזרחית של הרחבה, קיימת אנדרטה לנופלים בני זכרון יעקב. במרכז ישנה כיכר מרוצפת אבן שנחצבה מסלעי ירושלים, נוצקו שישה לוחות בטון מחוספס המעוצבים כקני תותחים, מעין סוללה שקני תותחיה מופנים מעלה לשני כיוונים. על חלקם התחתון של הקנים נכתבו שמות הנופלים על פי מועדי נפילתם. על החומה הנמוכה התוחמת את הכיכר, מתחת לדגלי ישראל והיחידה, מופיע הפסוק: "אלה שמות הגיבורים" (שמואל ב' כ"ג, ח').

הקמת האנדרטה

ההנצחה ביוזמת הורים שכולים המאוגדים בעמותה "נצח לתותחן", חיל התותחנים וותיקיו והרשות המקומית. בוצעה ע"י אלכס שר. נחנכה בו' בניסן תשמ"ז (9.4.1987).

**אתר הנצחה לחללי חיל התותחנים בזכרון
יעקב ששמו של חיים מופיע בו.**

**אנדרטה לזכר חיים שלום, אהרן דוגה ואפרים
יצחקיאן, ממוקמת במבשרת ציון.**

על האנדרטה:

**באנדרטה זו הונצחו שלושה חיילים בני מעוז ציון (יישוב
שהוא חלק ממבשרת ציון) אשר נפלו במלחמת ששת
הימים ביוני 1967 ובשנת 1968:
חיים שלום נפל בהפגזה מצרית על כוחותינו בגזרת תעלת
סואץ ביום ד' בחשוון תשכ"ט (26.10.1968);**

**אהרן דוגה נספה באובדן צוללת "דקר" ביום כ"ט בטבת
תשכ"ח (30.1.1968);**

**אפרים יצחקיאן נפל ברמת הגולן במלחמת ששת הימים,
בקרב על תל פחר ביום א' בסיוון תשכ"ז (9.6.1967).**

האנדרטה היא מצבת אבן
מרובעת, הניצבת במרכז גן
ציבורי. במרכז המצבה, מעל
מדף המיועד לפרחים ולנר
זיכרון, יש לוח שקוע שעליו
נכתבו פרטי הנופלים
והמילים: לכם ... נזכרכם
לעד". לאורך צדו הימני של
הלוח ישנו איור של גפן
משתרגת.

הקמת האנדרטה בוצעה ב-
1970 ע"י חברי הנופלים.

האנדרטה לזכר חיים שלום, אהרן
דוגה ואפרים יצחקיאן

לאחר מותו של חיים ז"ל, הכניסו
הוריו ספר תורה שנכתב על שמו
לבית הכנסת "כתר ציון" שבמעוז
ציון.

זה היה הדבר המנחם של הוריו,
שכן חיים לא השאיר אחריו
משפחה או ילדים, וע"י ספר
התורה הונצח שמו וככה נשאר
"זכר" אחריו.

לפני חמש שנים, הוכנס ספר
תורה שני מהודר יותר על שמו של
חיים ז"ל.

ספר התורה שהוכנס לזכרו של
חיים מוגבה ע"י אחיו.

שלושה אחים של חיים קראו
לבנם על שם חיים ז"ל

אביו של חיים עם אחד מהנכדים שקרוי על
שמו של חיים ז"ל.

לכן זה שיש היסטוריה אחת ידועה משהיה לפני
מחצית אלף מאותה שנים רק בן-ספן, כי בסופו של דבר
כל האנשים הם אנשים טובים הרוצים שיהיה שלום וקשר
ועצמים או יחסיים, אז מה? מה? מה? מה?
יש תמיד אחרי המעורבות? אני מקווה שכן, שאתה חלק
אמריקני בלתי ידוע עד כמה בולט, ממשלגים ואחרים וזה
אחד שלם טובים ואולי מדיניות שלמה זה הולכת שנתה
עם במיליארד? נכון, קצת בינפג אפילו ידועה לה רק
מדיניות, אז מדיניות שלמה בולטת, שיש בי מדיניות
היחסית בולטת שלם בולט בולט, איך זה? אולי זה
זה תמיד צריך להיות עם שוב ענין, אבל מה הייתה
זה לא היה קורה? הייתה זה טוב? או אולי הם
היו רבים יחדיו? אולי זה? אולי זה לא
נמצא אף פעם, אז מדיניות שלמה בולטת, כי זה
כמה שנים, אז **היא** בולטת מדיניות שלמה, אז הייתה
בין 18, בולטת, בת-דודת שלם מדיניות שלמה
עם שנים בולטת שלם בין 18 היא מדיניות שלמה
שלמה, אולי זה בולט, אז ידועה מדיניות שלמה
בנישואי או מדיניות שלמה מדיניות שלמה ידועה
ידועה בולטת, כי לא זה נכון, ידועה מדיניות שלמה

שמי יתקצטו פתאום, ולפחות שיהיה להם אהבה, להם
לפחות - דבר שכולם אהב-לי אין מה לזכור, אין
דבר, אולי הדבר כמה שנים יהיה יותר נסח עשאלם
ואלא ונדבדם יהיה יותר קל לדבר ענין אל אני
ושאם בדבר כמה שנים לאני למעשה של ואדים שלי
יהיו 6 דברים ודבור מלבד אותה-הדבר של אבא
הם ידעו אפה הדבורה אלה או נקבה/ה זהם
והיו ואדים טובים, ואדים שזכרם הם יזכרו אלך
ממה שאני יספר, הם ידעו עד כמה אלה הייתה
טובה, שמה אלה-היא ואני למעשה אלה הייתה
טובה ענין, ומשכשו אני מקוה שבו תתחיל
לומר למעלה שמה, אך מספר רק לה קורה
מי ואין, אלה תהיה עצידי, אני ישתדל אלה
והדבר ישתדל אלה אלה ופנפנ, אך נהיה
הרבה.

אהבה כות-אחיו

אנני-לי שלום.

קירית בת-ים

ראש העיר

בת-ים: מ"חשון חשכ"ט

6 בנובמבר 1968

לכבוד

משפ' חיים

בהודע דבר נפילהו של בנכס היקר תיים שלום ז"ל, ששרת
ביחידה המאומצת ע"י קירנו, ברצוני להביע לכם את השתתפותי
בכאבכם, בדאבתכם וביגון איז-נחמה, על אבדן יקירכם.

מלחמת ששת הימים עסורת התהילה וזו המלחמה הסבילה
הנמשכת ללא הרף, נוטלת מאתנו נפשות הקרובים ללבנו ביותר.
הם, הנופלים, חיו וחלמו להינות מפרי הנצחון ומשלוות השלום
המיוחלת לאחר הקרב, אך פתיל חייהם נקטע באמצע.

נחמתכם אתם ונחמת כולנו היא, - שבזכות גבורתם
ועמידתם של יקירנו ז"ל - נזכה לראות קץ המלחמה
ובנין הארץ.

שלכם,

מ. רזסילר

ראש העיר

מדינת ישראל
משרד הבטחון - אגף השיקום
המחלקה להנצחת החייל

חל-אביב, בכסלו תשכ"ט
בנובמבר 1968
כב/7/5680 SGGO
סל. 257421

לכבוד
מר אליהו שלום
מעוז ציון 57 א'
י ר ו ש ל י מ

אדוני הנכבד,

שלוחה בזה, לך ולבני משפחתך, השתתפותנו מעומק הלב בצערך וביגונך על הילקח ממך בנך - יקירך שור' חיים שלום ז"ל, שזכרו ייחקק לנצח בזכרונה ובלבה של העומה.

יודעים אנו היטב, שאין ניהומים ואין מרגוע לנפש לאחר שכבה הנר ונגדעו החיים הצעירים-בעודם באיבם. אבל תשמש לכם הקלה מה מצובדה, שיקירכם נפל למען מימוש חזון הדורות, שהוא תקומת ישראל והחייאת שממות הארץ.

מחלקתנו מטפלת בבניית הקברים ובהצבת מצבות על קבריהם של חללי צה"ל, בכל המקומות שבהם הובאו למנוחת עולמים.

אנו מתכבדים בזה להמציא לך את הנוסח שייחקק במצבת בנך ז"ל. הואל נא להורפיענו אם אתה כהן והאם היה לבנך ז"ל כינוי, שאחא מבקש לחקוק אותו במצבה.

נודה לך אם תואיל לאשר את הנוסח בחתימת ידך ולהחזירו אלינו, כדי שנוכל להכין את המצבה.

בכבוד רב,
1
יהודה מירון
מנהל המחלקה

האמיני יום יבוא /יפה

ירקוני

מילים: רפאל קלצ'קין
לחן: מנשה בהרב

"היום אחות היא

מלחמתנו

לכן רחוק אני מכאן

תחוגי נא את פגישתנו

במטבחנו הקטן.

על מקומי שבחרתיהו

תשימי יין מלוא כוסית

תראי כאילו זה אני הוא

יושב איתך כמו תמיד.

האמיני יום יבוא

טוב יהיה מבטיח לך

לחבק אותך אבוא

והכל אשיח לך

אתמול לפעולה יצאנו

עד לאשמורת ראשונה

היום שקטנו ונרגענו

ומכסיפה כה הלבנה

את פגישתי איתך זכרת

ושמלתך הירוקה

כה אמרתי, הלילה טוב לי

כי את קרובה מרחוקה

האמיני יום יבוא...

כשנובחים פיות הסטנים

המרגמות נאנחות

אז מחשבתי תעבירני

.אלייך רעה ואחות

לקרב יש טעם -ואז אדע

אף כי המחיר יקר מאוד

כדי שיום יבוא אי פעם

נוכל לנשום פה ולחיות!"

תפילת יזכור - יזכור עם ישראל:

יִזְכֹּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנָיו וּבָנוֹתָיו,
הַנָּאֲמָנִים וְהָאֲמִיצִים, חֵילִי צָבָא-הַגָּנָה לְיִשְׂרָאֵל,
וְכָל לוחָמֵי הַמַּחְתָּרוֹת וְחֲטִיבוֹת הַלּוֹחָמִים
בְּמַעֲרְכוֹת הָעַם, וְכָל אֲנָשֵׁי קְהִילַת הַמוֹדִיעִין
וְהַבִּטְחוֹן וְאֲנָשֵׁי הַמִּשְׁטָרָה אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם
בְּמִלְחָמָה עַל תְּקוּמַת יִשְׂרָאֵל,
וְכָל אֵלֶּה שֶׁנִּרְצָחוּ בָּאָרֶץ וּמְחוּצָה לָּהּ
בְּיַד מְרַצְחִים מְאָרְגוּנֵי הַטֹּרֹר.

יִזְכֹּר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבָּרַךְ בְּזִרְעוֹ וּיֵאָבֵל עַל זֵיו הָעֲלֹמִים
וְחִמְדַּת הַגְּבוּרָה וְקִדְשַׁת הַרְצוֹן וּמִסִּירוֹת הַנֶּפֶשׁ
אֲשֶׁר נִסְּפוּ בְּמַעֲרֶכֶה הַכְּבֵדָה.

יִהְיוּ חֲלָלֵי מַעֲרְכוֹת יִשְׂרָאֵל עֲטוּרֵי הַנֶּצָּחוֹן
חֲתוּמִים בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דּוֹר.

דברי התלמידות

**זכינו לקחת חלק פעיל ולהיות שותפות בפרויקט בעל ערך
מוסף רב מאוד.**

**מלבד הלמידה על חייו ונפילתו של חיים שלום ז"ל, למדנו
גם על מלחמת ההתשה.**

**אנחנו מרגישות שהלמידה על נפילתם של גיבורי ישראל,
הנצחתם, והמלחמות בהם השתתפו למען מדינתנו, הם
ערך מוסף ועליון לכל תלמיד/ה שזוכה להיות שותפ/ה
בפרויקט הנצחת חללי ישראל הגיבורים.**

מברכות על הזכות הגדולה שניתנה לנו.

נויה חזן, ליהיא טויטו ואור נטף

תיכון הראל, מבשרת ציון

דברי הסטודנטית

חוות כתיבת האלבום הייתה מיוחדת.

היכרות עם חלל שהזכר שלו רחוק שנים מאחורינו, וניסיון להנציח על ידי אלבום אדם שמעולם לא הכרת, אינם פשוטים, ובכל זאת הייתה תחושה שנוצרה היכרות ביני לבין החלל, ההרוג על קידוש ה' שלא הכרתי כלל לפני כן. הפגישה עם משפחתו של חיים ז"ל הייתה מרגשת ומעניינת. זכיתי לקחת חלק בפרויקט החשוב הזה, לגלות ולדעת מעט יותר על חייו של חיים ז"ל איש אהוב שמסר נפשו למען המולדת במהלך מלחמת ההתשה. מי היה, מה אהב לעשות, מה היה מסלול חייו ומה השאיר מאחור.

בנוסף זכיתי להתוודע יותר למלחמת ההתשה, שהיא אחת מהמלחמות הכואבות והגדולות מאז הקמת מדינת ישראל. תודה לעוסקים במלאכה, למי שהגה את הרעיון, לתלמידות, וכמובן למשפחה היקרה!

אשרי עם ישראל שמנציח וזוכר את חלליו, ושלא מפחד.

מדרך ארוכה.

רחל אבוקסיס

מכללת דוד ילין ירושלים.